У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 140. П'ЯТНИЦЯ, 7-го СЕРПНЯ 1970 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 7, 1970 No. 140. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 6-го серпня 1970 р.

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ БІЛЬШІСТЮ 70-ОХ ДО „0" ГОЛОСІВ схвалив внесок, щоб Департамент Оборони не повідомляв вчасніше конгресменів про заключення контрактів на зброю або на інші праці для оборонних цілей, бо виглядає, що ці конгресмени мають якийсь вплив на ці контракти та збільшують свою популярність у виборців даної виборчої округи або стейту. Такої заборони домагалася окрема Президентська Комісія для організації Пентагону. Дехто гадає, що деякі конгресмени та їхні приятелі могли вчасніші вістки про нові оборонні контракти використовувати при купівлі акцій на біржі.

СЕНАТОР ДЕМОКРАТ ІЗ АРКЕНСО ДЖ. В. ФУЛБРАЙТ поставив внесок, щоб телевізійні стації мусіли давати право на безплатні виступи членів Конгресу, щоб вони могли відповідати зараз після того, як на телевізії промовляє Президент або якийсь член Уряду. Сенатор Фулбрайт твердить, що без того буде порушений балянс між виконною і законодатною частинами американського Уряду. В цій справі вже ведуться переслухання в Сенатській Комунікаційній Підкомісії. Власники телевізійних стацій заявили, що запроєктований Фулбрайтом закон буде порушенням приватної власности власників телевізійних стацій.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ГАРРІ С. ТРУМАН має 86 років, але він виконав свій громадський обов'язок і взяв участь у правиборах, хоч мусів іти з ціпком у руці. З ним ішов його помічник Майк Вествуд, який допоміг колишньому президентові йти сходами до виборчого льокалю. Труман — це демократ, але ніхто не знає, як він голосував. Віддавши голос, Труман розмовляв із виборцями кілька мінут.

ВИКОННА РАДА АМЕРИКАНСЬКОЇ Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій оскаржує головного прокуратора ЗСА Н. Мітчелла в тому, що він хоче змусити американські робітничі спілки, щоб припинили займатися політикою. Виконна Рада обороняє Спілку Моряків, яку мають судити за те, що вона плянувала пожертвувати юнійні фонди на виборчу кампанію, а це забороняє закон. Окремі члени робітничих спілок можуть жертвувати гроші на партійні цілі, але цього не сміє робити Робітнича Спілка як організація.

ДЖЕТОВИЙ ЛІТАК ЗІ ШВИДКІСТЮ 1,800 миль на годину зможе впливати на зміну стратосфери — так заявив фахівець від цих справ Вілліям М. Меґрудер. Такі літаки можуть випускати водну пару в стратосферу, яка може спричиняти збільшення холоду в північних районах Землі. Коли б курсувала ціла фльота цих швидких літаків велетнів, які спалюватимуть велику масу пального, то вони могли б збільшити температуру стратосфери аж до 7 ступнів Цельсія.

ЗСА ПРОДАЮТЬ КОРАБЛІ, які під час другої світової війни відбували військову службу, перевозячи військо або воєнні матеріяли через океани. Таких кораблів по війні було більше, як 1,200, тепер їх є 504, і в найближчому часі мають продати 64 як „старе залізо". Корабель купують за 41,000 долярів, роблячи при цьому добрий інтерес. Одну тонну металу продають за 45 долярів, а деякі кораблі важать принаймні по 3.000 тонн. Отже за самий метал можуть дістати 135.000 долярів, крім цього можуть продати ще внутрішнє влаштування кораблів.

У СВІТІ

У ЛЕТУНСЬКИХ БОЯХ ПРОТИ ІЗРАЇЛЬСЬКИХ ЛІТАКІВ НАД СУЕЗЬКИМ КАНАЛОМ брали безпосередню участь — за здогадом політичних обсерваторів у Вашингтоні — не тільки арабські, але й совєтські пілоти. Здогади ці могли б бути підтверджені різними фактами, але офіційні чинники ЗСА не хочуть заторкувати цієї справи, щоб не комплікувати започаткованих переговорів в справі перемир'я на Середньому Сході.

ЗБРОЙНІ СИЛИ ФРАНЦІЇ диспонуватимуть вже в 1972 році гідроґенною бомбою, що буде випродукована французькими атомовими експертами і технологами. Досі реченець випродукування французької гідроґенної бомби встановляли на 1975 рік. Ще минулого тижня міністер оборони Франції Мішел Дебре твердив, що Франція замінить дотеперішні атомові бомби термонуклеарною зброєю щойно між 1975 і 1980 роками. Випродукування гідроґенної бомби поставить Францію на третє, після ЗСА й СССР, місце у світі, перед Великою Британією, атомове озброєння якої дуже обмежене.

ПРОВІДНИК ПОРТУГАЛЬСЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ МАРІО СОАРЕС, який прибув із Риму, де він перебуває на становищі політичного еміґранта, до Португалії, щоб взяти участь у похороні свого померлого 91-літнього батька, одержав наказ від португальської політичної поліції покинути негайно Португалію. Соаресові загрозили, що якщо він не вийде, то його заарештують і поставлять перед суд, як обвинуваченого „у злочинах проти державної безпеки". 45-літній Маріо Соарес, соціяліст, був ув'язнений 12 разів за критику диктаторського режиму Салязара і був звільнений після приходу до влади Марсельо Каетана.

ЗАКОРДОННІ МІНІСТРИ ЧОТИРЬОХ ДЕРЖАВ СХІДНЬОЇ І ЦЕНТРАЛЬНОЇ АФРИКИ відбули у Найробі, Кенія, конференцію в справі заповідженого відновлення Великою Британією продажу зброї для Південної Африки. Взяли участь у конференції міністри закордонних справ Кенії, Уґанди, Замбії і Танзанії. Минулого місяця британський міністер закордонних справ сер Алек Даґлес-Гюм виявив, що консервативний уряд обмірковує справу продажу зброї Південній Африці, який був заборонений попереднім урядом партії праці.

КОМАНДУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ КАМБОДЖІ подало до відома, що після трьох днів боїв, повелося відібрати комуністичним партизанам зайняте ними провінційне місто Компонґ Тгом. Все ж таки, комуністичні війська, складені із з'єднань Північного В'єтнаму і В'єтконґу, й далі оточують це місто, віддалене 80 миль на північ від столиці Камбоджі Пномпенґу.

ВНАСЛІДОК ТОРНАДО У ПІВДЕННОЗАХІДНІЙ ФРАНЦІЇ, яке спустошило околиці Бордо й інших міст побережжя, згинуло 9 осіб, 29 було поранених і 11 пропало без вісти. Почалося торнадо після 15-хвилинної бурі з громами. Вихор розвалював доми, виривав дерева з корінням і перекидав телеграфічні стовпи.

Палата зменшує субсидії для фармерів до 55,000 за одну культуру

Вашинґтон. — Палата Репрезентантів схвалила обмежити федеральні субсидії для фармерів за одну культуру до 55,000 долярів. Це обмеження відноситься до таких трьох рільничих культур: пшениці, бавовни і кормового зерна. Тепер державна скарбниця річно виплачує 3.5 більйона долярів субсидій. Схвалене Палатою обмеження субсидій зменшить видатки державної скарбниці на 58мільйонів річно. Оце зменшення субсидій є головним пунктом нового фармерського закону, який Палата прийняла 5-го серпня більшістю 218-ох до 167-ох голосів. Тепер цей законопроєкт вифінцуватиме Сенат. Схвалення висоти субсидій за одну фармерську культуру зменшить прибутки 1,100 фарм-велеканів, які діставали річних субсидій на суму мільйонів долярів. І так Компанія Дж. С. Босвелла в Каліфорнії минулого року мала федеральних субсидій на суму 4.4 мільйона, а інкорпорація Ґіффена із Гюрона в Каліфорнії 3.3 мільйона. Деякі члени Конґресу втратять внаслідок зменшення субсидій. Сенатор демократ Джеймс О. Істленд з Міссіссіппі діставав річно більше, як 100,000 долярів ца продукцію бавовни. Цього року збільшилися в Конґресі впливи конґресменів і сенаторів, які репрезентують міські райони, і внаслідок цього можна було схвалити некорисний для фармерів законопроєкт.

Федеральна Комунікаційна Комісія проти невірних реклям харчів для дітей

Вашинґтон. — Вже довший час триває дискусія над тим, чи дійсно харчі для дітей, оті всякі сухі каші, так зв. „сіріялс", мають стільки кальорій, як про це реклямується на телевізії. В цій справі відбулися переслухання в Сенатській Підкомісії, в якій зізнавали ті, які з недовір'ям ставляться до реклям, що їх оплачують власники компаній, що продукують каші, — і під час яких продуценти каш, які обороняють свої продукти, кажучи, що діти сухі каші споживають із молоком, яке збільшує поживну вартість харчів. В цій справі забрав слово д-р Джейн Меєр, спеціяліст від харчування, який був головою Конференції в справі харчів, що відбулася в Білому Домі в грудні минулого року. Він є професором харчування в Гарвардськім університеті і закликає Федеральну Комунікаційну Комісію, щоб повчала телевізійні стації за допомогою членів окремої комісії, членами якої були б спеціялісти від харчів, лікарі та виховники, — про поживну вартість окремих харчів, головним чином для дітей. Плян д-ра Дж. Меєр підтримує голова Сенатської Підкомісії сенатор демократ Френк Е. Мосс, який заявив, що в цій справі порозумівається ц Федеральною Комунікаційною Комісією.

Сини Роберта Кеннеді і Сарджента Шрайвера замішані в справу наркотиків

Гаяніс Порт, Масс. — 16-річний син покійного сенатора Роберта Ф. Кеннеді Роберт Ф. Кеннеді молодший і 16-річний його кузен Роберт Сарджент Шрайвер замішані в справу маріхуани і мали 7-го серпня явитися зі своїми батьками в суді, бо вони оскаржені поліцією в тому, що мали наркотик маріхуану. Мати Роберта Кеннеді мол. заявила, що вона піде з сином до суду, це саме сказав батько молодого Шрайвера. Вони заявили, що стурбовані цією справою, але не опустять своїх дітей в нещасті. Поліція не дала вияснення в цій справі, але здогадуються, що місцева й стейтова поліція вела впродовж місяця слідство в справі того, що місцева молодь порушує закон про наркотики, і внаслідок цього слідства 23 особи мали явитися в суді 7-го серпня. Одні з них оскаржені в продажу наркотиків, інші в їхньому посіданні. Згадуються наркотики маріхуана і героїна. Поліція довго не діяла в цій справі, бо це було потрібне для тих осіб, які дали їй інформації про юних злочинців. Сарджент Шрайвер перервав вестя виборчу кампанію на Заході і заявив, що його син давніше ніколи не вживав наркотиків, і він сподівається, що і надалі не буде їх вживати. Шрайвер одружений з Юніс Кеннеді — сестрою братів Кеннеді. В суді має з'явитися і сенатор Едвард М. Кеннеді, який виїхав до Гаяніс Порту з Вашинґтону.

Москва обвинувачує ЗСА й Ізраїль у створенні „загрозливої ситуації" на Середньому Сході

Москва. — У той сам час, як в Об'єднаних Націях у Ню Йорку почалися офіційні розмови репрезентантів чотирьох великодержав — ЗСА, Совєтського Союзу, Великої Британії і Франції — в справі запропонованого американським урядом перемир'я на Середньому Сході й апробати американської ініціятиви та згоди на неї арабських держав й Ізраїлю, перший заступник прем'єра СССР і член політбюра ЦК КПСС Кирило Т. Мазуров виступив із гострою атакою проти ЗСА й Ізраїлю, обвинувачуючи їх у створенні загрозливої ситуації на Середньому Сході. Промовляючи на прийнятті, влаштованому на пошану іракської делеґації під проводом віцепрезидента Іраку Гардана Такріті, Мазуров запевнював водночас із цим арабів, що „Совєтський Союз зробить все, що в його силі, щоб довести до політичного полагодження середньосхідного конфлікту, ліквідації наслідків ізраїльської агресії і зокрема виведення ізраїльських військ із окупованих Ізраїлем в 1967 році арабських територій, як також забезпечення всіх прав для палестинських арабів". Розв'язку „палестинської проблеми" Мазуров назвав наріжним каменем совєтської політики і прирівняв водночас із цим аспірації палестинських арабів до боротьби „совєтських народів" за звільнення окупованих гітлерівською Німеччиною територій.

Уряд ЗСА вирішив підписати договір з Еспанією, не зважаючи на протест Фулбрайта

Вашинґтон. — Державний департамент ЗСА подав до відома, що в четвер 6 серпня буде підписаний договір між З'єднаними Стейтами Америки й Еспанією в справі американських баз на еспанській території. Буде зобов'язувати цей договір на протягу дальших п'яти років. Він передбачає вживання американцями двох летунських баз й однієї бази для підводних човнів, збудованих у висліді дотеперішнього домовлення, встановленого ще в 1953 році. В рекомпенсату на дозвіл Еспанії на втримування цих баз ЗСА зобов'язуються давати Еспанії мілітарну й економічну допомогу і підтримувати її оборонну систему. В рамцях цього договору Еспанія одержить 125 мільйонів долярів кредитами і 50 мільйонів мілітарними й економічними дотаціями. Підпишуть цей договір в імені ЗСА державний секретар Вільям П. Роджерс і міністер закордонних справ Еспанії Ґреґоріо Льопез Браво. Уряд през. Ніксона вирішив підписати договір з Еспанією проти заперечень голови сенатської комісії для закордонних справ демократичного сенатора Дж. В. Фулбрайта, який настоював на тому, щоб текст цього договору був перед його підписанням переданий на розгляд і затвердження Сенату й опублікований для загального відома. Державний департамент відкинув цю вимогу, заявляючи, що цьогорічне домовлення в справі дальшого існування американських баз в Еспанії є тільки продовженням дотеперішнього домовлення, яке було тільки „екзекутивним договором", який не потребує затвердження Сенату

Адв. Орест Процьків приєднався до великої гіпотечно-фінансової корпорації

Чикаґо. — Гіпотечна і фінансова корпорація Персі Вілсон, одна з найбільших в Америці, інформує окремим пресовим повідомленням, що д-р Орест Процьків, районовий адвокат Федеральної Мешканевої Адміністрації у відділі мешканевого і міського розвитку, приєднався до згаданої корпорації та займатиметься поширенням її програми. Адв. Орест Процьків народився в Стрию в Західній Україні та є сином п-і і д-ра Антона Процьковиx, членів Українського Народного Союзу. Правничі студії він закінчив на Вірджінському університеті, одружений і має троє дітей та мешкає в Евастоні в Іллиной. Працюючи у Федеральній Мешканевій Адміністрації, він очолював групу адвокатів, що відала позичками цієї Адміністрації в стейтах Іллиной, Індіяна, Айова, Мішіґен, Міннесота, Небраска, Північна і Південна Дакоти, Огайо та Висконсин. Сам він є спеціялістом і авторитетом в усіх леґальних аспектах багатородних програм Федеральної Мешканевої Адміністрації.

Інж. Володимир Борисов покінчив самогубством у совєтській „психіятричній лікарні"

За достовірними відомостями, 27-річний совєтський інженер-електрик в Ленінграді, Володимир Борисов, який виступав з критикою большевицького режиму, покінчив життя самогубством у так зв. психіатричній лікарні. В. Борисова кинули на „лікування" тому, що на його помешканні КҐБ знайшло матеріяли „самвидаву", і тому, що оскаржений категорично відмовлявся „змінити свої політичні погляди". Ленінградський інженер В. Борисов був одним із тих, що підписали, в кількості 15 осіб, текст звернення совєтської інтеліґенції до ОН з протестом проти диктаторського режиму в СССР. З тієї групи більшість заарештована, а частину послали на „психіятричне лікування" ще в 1969 році, коли група вперше прилюдно виступила і коли син колишнього совєтського командарма-героя Якіра, Пьотр Якір передав закордонним кореспондентам у Москві листа до ОН. Інж. В. Борисова забрало КҐБ з місця праці й після обшуку вдома перевезло заарештованого в 4-ту ленінградську психіятричну клініку. Під час арешту один із лікарів сказав при дружині заарештованого: „Послухайте, Борисов, ви ж нормальна людина. Невже ви хочете, щоб вас запроторили в психіятричку? Змініть ваші політичні погляди"! Згодом заарештованого було переведено до 3-ої психіятричної лікарні в Ленінграді, в палату ч. 15, завідуючий якої вмовляв дружину В. Борисова, щоб вона вплинула на зміну політичних думок свого чоловіка, бо „інакше ми його будемо лікувати тут постійно". Не витримавши таких тортур інженер Володимир Борисов наклав на себе руки у тій лікарні. Поетка Наталія Горбаневская посаджена в психіятричну лікарню на невизначений час за протест проти окупації ЧССР; у такій же „лікарні" сидить і генерал у відставці Петро Григоренко, який домагався лібералізації режиму та справедливіших національних відносин в СССР.

Цієї неділі на Союзівці буде „Мистецтво на поважно і на весело"

Едвард Козак — Яків Гніздовський

Союзівка. — До багатьох добрих і вже традиційних активностей на Союзівці належать крім культурно-мистецьких і розвагових імпрез кожної суботи літературно-мистецькі вечорі кожної неділі. Один з найбільш атракційних таких вечорів буде цієї неділі, 9 серпня. Чотири наші видатні мистці пензля і слова візьмуть участь у тому вечорі, темою якого буде „мистецтво на поважно і на весело". Участь беруть: незрівняний ЕКО — Едвард Козак, маестро Яків Гніздовський, мистець Ярослава Ґеруляк та — хто його не знає — письменник-фейлетоніст Іван Керницький-Ікер.

Тієї ж неділі, 9-го серпня о год. 2-ій по полудні буде відкрита виставка образів Едварда Козака, Якова Гніздовського та Любослава Гуцуляка, який тепер перебуває в Парижі і кераміки Ярослави Ґеруляк.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВІДПУСТ В СЛОВТСБУРҐУ

Словтсбурґ, Н. Й. — Сестри-Служебниці, П Н Д М — Пренепорочної Діви Марії, запрошують вірних на неділю 9-го серпня взяти участь у Успенському відпустці на горі Непорочної Діви Марії в Словтсбурґу. Успенські відпусти й спільні молитви до Діви Марії відбуваються там щороку і стали вже традиційними. Заклик - з апрошення до вірних підписала Сестра С. Розанна, Адміністраторка.

ПРИГАДКА ПРО КОНҐРЕС ЦЕСУС-у

Ню Йорк. — У днях від 20 до 24 серпня в Монтреалі, в Канаді, відбудеться черговий Конґрес Центрального Союзу Українського Студентства. Про докладний плян та місце Конґресу Управа ЦЕСУС-у під керівництвом д-ра Б. Футея повідомила всі крайові українські студентські союзи і централі українських студентських, як ідеологічних, так і конфесійних організацій, які висилають на Конґрес своїх делеґатів. Конґрес відбуватиметься в залях Монтреальського університету.

ВИСТАВИ „ЛІСОВОЇ ПІСНІ" ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Ню Йорк. — Напередодні 100-ліття з часу народження найбільшої української поетки Лесі Українки, що припадає на 1971-ий рік, Студія Мистецького Слова під керівництвом п-і Лідії Крушельницької покаже драму-феєрію Лесі Українки „Лісова Пісня" в трьох містах: 4-го жовтня ц. р. в Ню Йорку, 10 жовтня в Чикаґо і 11 жовтня в Клівленді.

АБСТРАКЦІОНІСТ ТЕМІСТОКЛ ВИРСТА

Торонто. — До Канади прибув як турист відомий у Франції український мистець-абстракціоніст Темістокл Вирста. Він брав участь у виставках у Парижі, Копенгаґені, в Швайцарії та Італії, дотепер ще не виставлявся в Америці. У червні 1969 р. Т. Вирста одержав бронзову медалю міста Парижу з рук Рене Фляймана, голови Комісії нагород за успіхи в ділянці мистецтва, літератури і науки. Газета „Ле Нуво Жур" назвала цього українського мистця „найцікавішим серед „ілюзіоністів" синтетичного малярства". Образи Т. Вирсти — цілком абстрактні.

ГЕЙ ЖЕ В ДОРОГУ, В ЯСНУЮ ПУТЬ...

„Гей же в дорогу, в ясную путь..." — не тільки співають, але й чинять пластуни. Як уже інформовано, в п'ятницю, 31-го липня у вечірніх годинах, 138 пластунів і пластунок під проводом пластового сеніора Дам'яна Ліщинського, відлетіли з Ню Йорку літаком Ісляндської Повітряної Лінії до Люксембурґу на одномісячну мандрівку-прогулянку по европейських країнах, в яких майже чверть сторіччя тому скиталися їхні батьки. Ці молоді мандрівники з Америки в неділю 16-го серпня візьмуть участь у посвяченні пам'ятника на могилі основоположника Українського Пласту д-ра Олександра Тисовського. На фото: пластунки і пластуни біля „свого" літака Ісляндської Лінії на летовищі Джана Ф. Кеннеді в Ню Йорку, з якого і відлетіли до Европи. Домовлення та формальні справи з Ісляндською Лінією полагоджувала для пластунів Агенція Ковбаснюка в Ню Йорку, від якої й одержано цю фотознимку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Примусова „миролюбність" Москви

Хоча війна у В'єтнамі та дальша комуністична агресія в Камбоджі і Ляосі все ще не сходять з перших сторінок преси, головну увагу міжнародної опінії та зацікавлення притягають події на Близькому Сході. У Вашингтоні, Лондоні, Парижі та в інших столицях світу, не кажучи вже про Каїро і Тель Авів, намагаються, зокрема, розгадати причини, чому Москва, яка поносить левину частину відповідальности за розбурхання воєнних пристрастей між арабами й ізраїльцями, нагло вчинила натиск на арабів, щоб вони прийняли американську пропозицію у справі мирових переговорів.

Знаючи Москву та її постійну підривність і намагання доводити до воєнних конфліктів в усіх частинах світу, ніхто не вірить у її справжню наглу „миролюбність".

Знавці міжнародної політики та її коментатори в Америці і в Европі вважають, що три головні причини спонукали Москву до тієї „миролюбности". Перша з них це побоювання, що підсичуваний Москвою арабсько - ізраїльський конфлікт починає вихоплюватись з-під контролі Москви. Друга причина та, що в таких обставинах той конфлікт може легко довести до совєтсько - американського зудару. А третя причина в тому, що Москва ще на такий зудар не приготована. Відповідну ролю в теперішньому відношенні Москви до арабсько - ізраїльського конфлікту грає ще багато інших факторів: конфлікт між Москвою і червоним Китаєм та факт, що з кожним днем збільшуються труднощі всередині Совєтського Союзу, включно із тенденціями та рухами поневолених народів.

Висновок ясний: Москва не хоче миру, але в теперішніх обставинах не може собі дозволити і на війну, яка могла б привести до зудару з Америкою. Це тим більше, що всі дотеперішні намагання совєтської пропаганди викликати в Америці настрої проти американської допомоги Ізраїлеві, подібно, як це сталося відносно війни у В'єтнамі, не мали досі найменшого відгомону.

Тим часом світ зайняв вичікувальне становище. Каїро і Тель Авів прийняли американську пропозицію на переговори, але це ще не значить, що її прийняли араби й ізраїльці. Положення далі загрозливе, але не безнадійне.

Помилка Президента

„Людині властиво помилятись", — казали вже старинні, бо кожна людина „має право" і може помилитись. Багато людей заплатили життям за свої помилки, і на світі повно таких, що свої помилки гірко спокутують. Засада, що „людині властиво помилятись", мала свій відгомін навіть на Другому Ватиканському Соборі, на якому квестіоновано прийняту засаду непомильности Папи в догматичних справах Церкви. Отже, помильність є справді властива людині, без уваги на її характер, її освіту, віровизнання і становище. Але помилка тим більша, коли вона має вплив на суспільність чи хід подій.

Такої помилки допустився цим разом президент З'єднаних Стейтів Америки, Ричард Ніксон.

Як відомо, у Лос Анджелесі в Каліфорнії відбувається судова розправа проти волокити Чарлза М. Менсона і трьох жінок, обвинувачених у здогадному вбивстві восьмох осіб, включно з відомою фільмовою артисткою Шерон Тейт. Не зважаючи на всі свідчення і докази, „справедливий закон Вашингтона" каже вважати людину за невинну, аж поки її вини судово не доказано і не засуджено.

У цьому відношенні президент Ніксон грубо помилився, коли він минулого понеділка склав публічну заяву, засуджуючи Менсона у „безпосередній чи посередній вині у вісьмох безглуздих убивствах". Правда, пресовий секретар Білого Дому і опісля сам Президент намагались цю помилкову заяву „виснити", але шкода вже була зроблена. Адвокати оскаржених негайно внесли пропозицію на проголошення судової розправи неправильною, суддя всіляко заперечує твердження оборонців, а суспільність говорить і дебатує.

Преса в таких випадках має трудне завдання вдержати баланс між правами суспільности і оскаржених, щоб жадного з цих прав не порушити і прав суспільности не обороняти коштом прав оскаржених, і навпаки. А помилобороняти коштом прав оскаржених, і навпаки.

Помилка президента Ніксона, про яку мова, подвійна, бо він її допустився як президент країни і як професійний адвокат, що повинен ці справи знати. Помилки допустився також і генеральний прокуратор Мічел, який стояв біля Президента, коли той склав свою помилкову заяву, і нічого не вчинив, щоб до неї не допустити або бодай її негайно направити.

Справді: „людині властиво помилятись"!

УКРАЇНСЬКИЙ ТУРИЗМ

Чим більше розвивається в світі система комунікації, тим дешевші, отже й доступніші для ширших мас населення стають засоби транспорту, зв'язку. Туризм набирає все більшого поширення й усе більшого значення в світі, а туристична промисловість дає працю й заробіток мільйонам людей.

Совєтський Союз за сталінських часів забороняв туризм, навіть в самому СССР не рекомендували людям мандрувати задалеко. За Хрущова - Брежнєва туризм вирішили дозволити, щоправда, однобічний: з СССР їде за кордон мало людей, та й ті переважно з різними завданнями. Зате Москва заохочує туристів із закордону, бо привозять тверду валюту, а до заборонених зон їх і так не допустить пильна сторожа МВД.

Українці з Америки, Канади й інших країн пустили й свої човни по туристичній зеленій річці, що поплила до новочасної Російської імперії. Причини ще й як зрозумілі: один хоче відвідати родину після чвертьстолітньої розлуки, інший — побачити рідну місцевість, ще інший, тут народжений — побачити Україну, навіть убогу, навіть у неволі, але дорогу. Все це природні вияви людської цікавости, жадоби пізнання, туги за рідним. І чи це туризм індивідуальний, чи груповий — немає різниці.

Однак, є велика різниця між звичайним туристом-оглядачем у будь - якій вільній країні світу, і туристом з-за кордону, який прибуває до СССР. За таким туристом слідкують, рух його обмежений, навіть харчуватись він мусить у спеціяльних ресторанах. І це ще не була б велика біда. Та дійсне лихо підстерігає західнього туриста в країні неволі з неочікуваної сторони: комуністичний режим намагається підступом, а подекуди й терором, застрашуючи рідних в СССР, використовувати закордонних туристів, у тому числі й українців, для своєї мети.

Журнал „Українське Православне Слово" з липня 1970 р. подає, що одного православного с в ященика звідси — в Києві „майже на руках носили, наростяж відкрили двері відділу зовнішніх зносин Московської патріярхії"... Групу українських мистців із-за кордону совєтські пропагандисти використовували в тому напрямку, що, прийнявши українських вільних мистців у Києві, потім заявляли своїм, мовляв, уже без „совєтського мистецтва" й закордонні українці не можуть обійтись. Відомі також факти, коли вільна українська людина, відвідавши Україну в її накиненій формі УССР та побачивши своїх рідних, повертається за океан і „набирає в рота води", перестає брати участь в зорганізованому громадському й навіть культурному житті нашої спільноти. Чи це страх за залишених рідних у червоній неволі, чи наслідки погроз КГБ, чи вислід засліплення „потьомкінським селом", — які б не були причини, наслідки від такого туризму кепські.

„Індивідуальні п о ї здки теж мають небезпечний бік, особливо, коли дана особа займає в житті української еміграції відповідальне становище", сказано в „Українському П р а вославному Слові" й наведено кілька таких прикрих випадків.

Імперська пропагандивна й розвідча машина використовують всі й найменші нагоди, щоб чорне обернути в біле й навпаки. Турист, який мандрує з вільної країни до комуністичних країн, має про це пам'ятати, а землякам в Україні має подавати приклад вірности рідній мові, культурі, народові, Церкві. Туристові з-за кордону й КГБ не може заборонити взяти з собою українського молитовника або на площі перехреститись і скинути капелюха перед святинею Лаври, чи перед святинею Юра. На жаль, знаходяться люди, які бояться використати свої найбільш елементарні права, коли потрапляють до „червоного раю".

Комуністичні пропагандисти, влаштовуючи зустрічі в обладнаному підслуховими апаратами Товаристві культурних зв'язків Смолича й ко., використовують потім необережні заяви деяких туристів для того, щоб збивати спантелику місцевих українців. Мовляв, туристи ж хвалять „квітучу совєтську Україну", то що вам потрібно? „Треба пам'ятати, що подібна пропаганда розрахована в першу чергу на поширення дезінформації та деморалізацію тих людей в Україні, — сказано в „Українському Православному Слові", — які наявність української еміграції у вільному світі вважають за чинник, що може в значній мірі причинитися до визволення України з московської неволі".

Український турист з країн свободи по-своєму є післанцем вільної української спільноти Заходу, навіть тоді, коли він не бажає таким бути. Не всі покликані бути амбасадорами, тим більше — політичних ідей. Але всі, хто туди мандрує, повинні бути чесними супроти себе, нашої спільноти і нашого поневоленого народу.

Леонід Полтава

НОВИЙ ІНСТИТУТ У ЛЬВОВІ

У Львові створено науковий заклад, який підлягає посередньо так зв. „союзно-республіканському міністерству освіти УССР", а безпосередньо — міністерству в Москві. Офіційна назва нового науково - навчального закладу: „Всесоюзний науково - дослідний і конструкт о р с ь к и й Інститут радіоелектронної медичної апаратури". Базою для цього Інституту стало українське конструкторсько-технологічне бюро електронно-медичної апаратури. Інститут має за завдання конструювати й випускати електронні прилади для діягностики хвороб.

А. Юриняк

НА ДОГОДУ КРЕМЛІВСЬКІЙ ВЛАДІ

ПРО КНИЖКУ ВАСИЛЯ ДЯЧЕНКА „М. Д. ЛЕОНТОВИЧ"

1971 року припадає 50-річчя з дня трагічної смерти Миколи Леонтовича. Напевно в Україні, як і поза нею, відзначатимуть цю пам'ятну дату численними статтями. Не хотілося б, щоб автори тих статтей і нарисів йшли слідами В. Дяченка, повторювали його помилки і свідоме перекручування фактів. І це був головний мотив, що спонукав автора цих рядків узятись за перо.

Насамперед — дивне анальфабетичне твердження читаємо у Вступі до книжки: „... Леонтович як мистець брав участь у революційному рухові 1905 року, з ним разом боровся за утвердження й розвиток української радянської музичної культури".

Усе в цій фразі — фальш. Поперше, революція 1905 року ще не знала пізнішого (бо аж 1917 року висунутого В. Леніним) гасла „вся влада радам", отже не була „радянською". Подруге — ні в добі революції 1905 р., ні в пізніших часах не було якоїсь специяльно „радянської музичної культури" в Україні, а була і є (якщо мова про справжню культуру) українська музична культура, для розвитку і утвердження якої дійсно поклав усю свою творчу снагу Микола Леонтович.

Перейшовши після „Вступу" до першого розділу „На вулиці" (ст. 6-10), відразу натрапляємо на дві грубих фантастичних помилки: рідне село композитора назване „Монастирьок", хоч з давніх - давен воно зветься Монастирок. І село це ніяк не може бути „волинським" (а саме так його названо в рецензованій книжці), бо завжди було і є поблизу славного містечка Немирова на Поділлі. Мальовничо й многослівно розписуючи, як майбутній композитор, ще бувши малим хлопчиною, захоплювався грою вуличного скрипаля та співами сільської молоді, В. Дяченко лише в дальших розділах, вже без захоплення й красномовности, а неначе байдуже згадує про те, що батько й мати композитора також були музикальні, грали на кількох інструментах і любили народні українські пісні. (Алеж, бачите, батько - матір були інтеліґенти, та ще й „духовні", тим часом авторові книжки конче хочеться наблизити композитора до „радянського народу", а священикам там бути „не належить").

Аж дивно що в півстоліття большевицького панування, яке витворило пихатих і пузатих технократів та маршалів, В. Дяченко хапається таких дешевих вивертів, виявляючи цим „лікнепівський рівень" свого інтелектуального розвитку і брак сумління.

Запускаючись часто - густо в нетрі довільного фантазування (ніби „белетризуючи" життєпис дитячих та юнацьких років композитора), автор цілком іґнорує низку загальновідомих фактів. Ось так, наприклад, він ні словечком не згадує, що М. Леонтович спершу вчився в Немирівській гімназії, і лише згодом, коли його батька переміщено на парафію біля Шаргороду, залишив гімназію і вступив до Шаргородського „духовного училища"*.

Дуже сумнівним здається нам твердження В. Дяченка, нібито в Ш а ргородському „духовному училищі" науку починали з абетки — це бо виглядало б як виняток з правила. Тим часом ніяких слідів такої винятковости Шаргородської бурси ми ніде не зустрічали—ні у біографів М. Леонтовича, ні в біографів Мих. Коцюбинського. Зате загально відомо, що в „духовні училища" приймано учнів, які вже знали початки читання і письма, навчившись їх чи то вдома — від батьків та „репетиторів", чи в початковій школі.

Описуючи перебування Леонтовича в Кам'янець-Подільській духовній семінарії, В. Дяченко досить багато говорить про семінарське начальство, (до речі, оперуючи чомусь терміном директор, хоч відомо, що і в тих часах і пізніше духовні семінарії очолював ректор, особа духовного звання з академічною освітою, а „духовні училища" — „смотритель"), про різні перипетії М. Леонтовича як диригента семінарського хору, — але нічого не згадує про початок і ріст його національної свідомости. А тим часом саме тут, у мурах Кам'янець-Подільської духовної семінарії Леонтович вповні усвідомив джерело своєї любови до народної пісні, відчув себе сином підневільної, але обдарованої української нації. Тодішня священича служба з її чужою народові церковно - слов'янською мовою, застарілою візантійщиною обрядів не будила релігійного духу в народі, і чимало семінаристів — ідейних народолюбців воліли працювати з народом не на церковному, цареславному ґрунті, а як народні вчителі, лікарі або статистики. Досить згадати славних мистців — також з Поділля родом: Степана Руданського, Анатоля Свидницького, Михайла Коцюбинського.

У рецензованій книжці в декількох місцях подано коротенькі тексти ніби з щоденникових записів М. Леонтовича. Вони, одначе, зовсім мало дають характеристики творчого шляху Леонтовича. Можна припускати, що в архівах в Україні зберігається більше записів композитора, що В. Дяченко свідомо обмежився тими, де він наглянув лише „відгомін тривожних днів" (стор. 100), а не радість і журбу, не красу відродження століттями поневіреної України.

Це припущення базується на явній тенденційності таких розділів, як ось „Марсельєза" та „1917 рік" (про фінальний розділ „Трагедія в Марківці" скажемо пізніше окремо) та досить рясно порозтиканих у більшості розділів „п о л і тосвітніх" вставках - дигресіях, єдина мета яких переконати читача, ніби творча музична діяльність Миколи Леонтовича зростала не на ґрунті національного відродження нашого народу, а на ґрунті соціяльно - р е волюційних рухів не означених ближче „трудящих мас".

Оці вставки, ніби „образки соціяльно - історичного тла", що на ньому формувався початківський - юнацький, а пізніше дорослий і зрілий музичний талант М. Леонтовича, вставки до того ж грубо, незугарно спрепаровані, — дуже несмачні й недоречні в книзі про такого кришталево - чистого мистця і людину, яким був наш композитор. Усі знані нам позабольшевицькі джерела малюють Леонтовича як людину органічно чужу й ворожу тому клясово-політичному людиноненависництву, що його большевики піднесли до ранги універсальної догми. Розуміється, в згаданих „образках соціяльно - історичного тла" В. Дяченко щедро сипле лайкою на адресу „буржуазних українських націоналістів"; при цім усильно суґерує читачеві думку, ніби М. Леонтович також ставився неприхильно до патріотів національної України.

Вершини тенденційности свого опису „М. Д. Леонтович" В. Дяченко осягає в о с т а н ньому розділі, що зветься „Трагедія в Марківці". „Позичивши в сірка очей", В. Дяченко спрепарував епізод з мапою України, що нібито була на стіні в хаті Леонтовичевого батька і зацікавила пізнього нічліжника, що назвав себе Грищенком. Він, Грищенко, нібито особливо уважно розглядав на мапі прикордонну з Польщею місцевість. А сховавци опісля без усякого дозволу мапу собі в кишеню, Грищенко (не знати — для чого саме) признався, що колись служив у війську С. Петлюри і додав: „Трохи навіть у Денікіна служив. Усю революцію, можна сказати, наскрізь пройшов. Еге..."

Читачеві ясно, куди хилить автор: йому треба за всяку ціну представити вбивцю не лише кримінальним, але й політичним злочинцем, агентом Петлюри і Денікіна. І хоч це зшито невквирно, зате „по - большевицьки", цілком у дусі теорії та практики марксизму-ленінізму, у д осконалених Сталіним.

В. Дяченко вже покійник і не може нам сказати — чи текст цього видання тотжній з текстом першого і другого видань. Редактори „Музичної України" про це мовчать; навіть у вміщеній наприкінці книжки „Довідці про автора", де перелічено його праці про М. Леонтовича, нічого нема ні про 1-ше, ні про 2-ге видання — наче їх не було.

Наближається півстоліття з дня трагічної смерти

(Закінчення на стор. 3-ій)

* Перший ступінь духовної освіти в колишній Російській імперії, за яким ішов другий ступінь — духовна семінарія, а третім була духовна академія.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО „ПОКАЗУХУ 99.96%"

Прочитавши у „Свободі" з 27 червня статті І. Вовчука п. н. „Показуха 99.96%", мені пригадався образ перших большевицьких виборів у Галичині, які відбулися правдоподібно зимою 1940 р. в селі Стрільбичах, Самбірського повіту.

Далеко перед виборами до села приїхав політрук Ясінський, який зорганізував т. зв. десятників, обов'язком яких було подбати, щоб призначені їм десять господарств проголосували на 100%. Коли на випадок хвороби або з якоїсь іншої причини голосуючий не міг явитися, щоб віддати голос, тоді десятник брав зі собою малу скриньку - урну, вдавався до дому голосуючого, який кидав голос до скриньки, і з нею „десятник" повертав до станиці.

В день виборів була велика непогода. За річкою від села жило декілька господарств (називалося „під дебрами"), яким тяжко було продістатися до станиці, де відбувалося голосування. За тиждень перед голосуванням господарі були повідомлені, що на випадок непогоди десятник приїде верхом туди та й переголосує на місці.

Ясінський п р и поручив „десятникові" Михайлові Кінашові поїхати верхом під Береги зібрати голоси. Коли Кінаш прибув до першого господаря Сарахмана, той зачав вгощати „десятника" самогоном до пізнього вечора. Селяни не могли дочекатися „десятника" і, не хотячи наражатися на переслідування, рішили самі прибути на станицю та віддати свої голоси. Підхмелений „десятник" не був у силі ходити вночі по хатах, висипав голоси до скриньки та, прибувши на станицю, всипав їх до головної урни. Коли при обчисленні виявилося, що голосів було 101 з чимсь %, політрук витягнув пістолю, ходив як скажений по залі та кричав, що всіх постріляє. Та за хвилю він сказав знищити певну кількість голосів так, щоб вийшло 99.98%. голосів. Політрук загрозив усім присутнім, що як про це хтось довідається, то він власноручно вистріляє всіх учасників при голосуванні разом з їхніми родинами.

Остап Гац
Ґлендейл, Каліфорнія

ТУРБОТЛИВИЙ ГОЛОС ПРО УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ У БРАЗИЛІЇ

Куритиба. — „Що буде з нашою молоддю?" — під таким наг. надрукував тижневик „Праця" ч. 16/1970 на першій сторінці велику статтю: „Конче треба мати свої культурні товариства для молоді. Тут є бойскавти польської формації, у нас нема ні по школах, ні по парафіях нашої формації Пластунів. Це сумно і годі дивуватися, що наша молодь буде втікати і цуратися нас... Скільки молоді по нині у нас не знає катехизму та рідної мови", сказано в статті. „По більших осередках повинні бути хори і танцювальні гуртки для нашої молоді. Коли того не буде, то сумно будуть виглядати громади. Не дивуймося, що молодь місцями нашим не цікавиться. Як же може цікавитись, коли вона нашого не бачить і не чує?" Тижневик „Праця" закликає також пожвавити діяльність релігійних молодечих товариств у Бразилії — Марійської Дружини, Евхаристійного Лицарства та Апостольства молитви, бо це ті центри, де українська молодь „набуває знання правд віри та всього „рідного". Стаття закінчується закликом: „Пильнуймо молодь і для неї нічого не жаліймо, щоб її зробити характерною, релігійною та нашою!"

Степан Шах

ЛЬВОВ'ЯНИ НА ФЕРІЯХ

ДЕНЬ СВ. ОЛЬГИ

(Спомин з-перед 46 років)

(1)

Львов'яни любили їздити на ферії. Місто Львів було вліті, під час липневої і серпневої спеки докучливе. Багатші їхали до вибагливих живців, а менше заможні — до поблизьких „випочинкових" місцевостей.

За австрійських ч а с і в львівські вищі урядовці та купецькі родини їхали над „австрійське" Адрійське море, до Абації, на півострів Істрія або до Дубровника в Дальмації, до Мерану чи Боцену в Південному Тиролі, до чеських „лазень" як Карльсбад чи Марієнбад, або й до справжніх німецьких „бадів" як Баден-Баден і т. п.

Українці їхали переважно в „наші любі, родимі" Карпати, як то їх називав наш співець Верховини — о. Микола Устиянович (1811 - 1885).

Але Карпати розлогі і довгі: на українській етнографічній території тягнуться від Дунайця на заході по Черемош на сході. Хто не любив їздити тодішніми галицькими повільними і невигідними залізницями, той прямував найкоротшою дорогою зі Львова на полудне — через Стрий і Скільщину — над Опір, куди то о. М. Устиянович запрошував у 1842 р. вже хворого о. Маркіяна Шашкевича до себе на „жентицю": „О, Маркіяне! Коби ти весною в силі, здоровлю зацвив побратимам, Ти красний соловію". Але Маркіян уже не поїхав у Карпати до Славська; не мав навіть чим оплатити поштового диліжанса.

Кому дорога не робила труднощів, той прямував залізницею на Станиславів або ще далі на Коломию, а звідтам підводами через Пістинь-Косів їхав на Гуцульщину, до Криворівні, до Річки, а головно до Жаб'я. Туди так радо їздив з родиною галицький „каменяр" Іван Франко, і там під час ферій ловив плотиці в Черемоші та й там написав під психологічним для поета оглядом знаменну повість „Як Юра Шикманюк брів Черемош".

Хто хотів провести літні вакації вигідно й не займатися прохарчуванням, їхав до галицьких карпатських живців або, як у Львові тоді говорили, „до здроїв": до Трускавця біля Дрогобича, до Івонича чи Риманова коло Сянока або далі на Лемківщину — до столиці галицьких живців — до Криниці, до Мушини, чи Жегестова над Попрадом, або й до Щавниці над Дунайцем і до Рабки, що були тоді вже дорогими живцями.

Коли я був ще гімназійним учнем, я їхав зі Львова на вакації додому, до мого родинного місточка Куликова коло Львова і там проводив ферії у зовсім безлісистій околиці, де не було навіть ріки, щоб купатися; часом відвідував я пішки моїх шкільних товаришів в околиці або ходив на відпусти до Жовкви чи до Крехова — до монастиря оо. Василіян. Як студент відбував я вже довші прогулянкові тури — втрійку чи вдвійку — мандруючи з одного приходства до другого; і ті мандрівки називалися в нашім тодішнім „балаку" „красзнавчі прогульки". Вони були і приємні і нічого нас не коштували, бо наші священичі доми були дуже гостинні, головне, де „їмості" походили із старих священичих родів, або де були доростаючі доні.

Зазнав я тієї справді приповідкової гостинности наших благородного серця „їмості" головно на Лемківщині, по якій мандрував двічі перед 1-ою світовою війною, навіть по закарпатській Лемківщині, аж до Бердієва, що тоді Барт-фа (по-мадярськи) звався. Але населення ще по-лемківськи „гварило". Відгомін мого захоплення гостинною Л е м к і вщиною слідний у моєму спомині „Між Сяном і Дунайцем", частина 1-ша (в-во „Х. Г", Мюнхен 1960, ст. 439, 19 ілюстрацій та список осіб).

По війні, вже жонатий, я їздив на Гуцульщину через Пістинь до Шешор і Брусторів над Рибницею, де мешкав свояк моєї жінки, надлісничий Г л і б о в и цький. Приїжджали туди професори української гімназії з Коломиї з родинами, як Добрянські, Задорожні й ін.

З ними вели ми довгі розмови на суспільні теми; я оповідав їм про відносини в Академічній гімназії у Львові, про працю в матірнім Т-ві „Просвіта", а вони про труднощі в своїй гімназії, про розвій філії „Просвіти", про заломання радикального руху Драгоманівщини на Покуттю і т. п.

А коли я в 1932 р. дістав директуру української перемиської гімназії, завернув я на захід і виїжджав щорічно на ферії на Лемківщину, і то на західню її частину над Попрадом і Дунайцем — у Гомолі, — звідки привозив нових учнів до перемиської гімназії; в Перемишлі створив я центр для учнів-лемків, по зниженій ціні приміщував у „Бурсі св. о. Николая", де я був заступником голови, а о. крилошанин Іван Качмар, кол. парох с. Злоцьке к. Мушини над Попрадом, приходив усім лемківським учням з матеріяльною допомогою. (О. крил. І. Качмареві присвятив я окрему 35-у главу в спомині „Між Сяном і Дунайцем").

Але цей мій вакаційний спомин хотів би я присвятити феріям, що їх я провів один, але незабутній раз на Бойківщині, в Турчанщині, року Божого 1924.

II

В 1923 р. увійшов я, як секретар головного виділу Т-ва „Просвіта", у тісний зв'язок з турчанськими патріотами, що відновили філію „Просвіти" в своєму повітовому місті Турка над Стриєм, головою якої став катехит народних шкіл о. Іван Федевич (нар. 1883, кол. уч. перемиської української гімназії, річник матури 1902). В 1924 р. філія „Просвіти" в Турці побудувала одноповерховий „Народний Дім", якого турчанський повіт ще не мав (навіть за австрійських часів!). А щоб (на випадок закриття „Н. Дому", або розв'язання повіт. староством філії) забезпечити власність посілости новозбудованого дому, виділ турчанської філії рішив — на внесок виділового п. Утриска (родом з Комарна) — заінтабулювати свій дім на матірне т-во „П р о с в і т и" у Львові. Всі формальності інтабуляції переводив я з рамени Гол. Виділу в львівського нотаря Івана Ростовецького, який провадив усі інтабуляційні справи для „Просвіти" безплатно. Коли в травні 1924 р. мало відбутися в Турці торжественне посвячення „Народного Дому". Головний Виділ виделеґував мене з привітом від матірного Т-ва. Тоді я познайомився майже з усіми просвітянськими діячами в Турчанщині, переважно священиками.

(Далі буде).

Проф. І. Тесля на з'їзді канадійських географів

Асоціяція Канадійських Географів відбула з початком місяця червня красвий з'їзд в Манітобському університеті, на якому виступали з науковими доповідями географи Канади та ЗСА. Понад 200 науковців взяли участь в нарадах.

4-го червня на пленарній сесії з'їзду виступив з доповіддю проф. Іван Тесля з Оттавського університету. Тема доповіді — „Українські сільські поселення в Західній Канаді". Доповідач розвинув тезу, що українські поселення на заході Канади мимо асиміляційного тиску довкілля, зберегли свій український характер. Вони теж живуть бажанням цей характер і надалі вдержувати. Проф. І. Тесля ілюстрував свою доповідь мапами і діяграмами, які він опрацював під час своїх теренових дослідів в 1969 р. на Заході Канади.

В часі доповіді треба було теж спростувати деякі твердження таких приявних науковців, що Хортиця не є в полудневій Росії, але в Україні. Були й інші недоречності, якими грішать північно - американські географи. За гідну оборону своїх позицій проф. І. Тесля зібрав заслужені оплески.

Праця відомого нашого географа — статистика появиться друком і про це подбає Асоціяція Канадійських Географів. Тепер професор І. Тесля працює в Дослідному Статистичному Відділі при Оттавському університеті та є членом редакційної колегії Наукового Статистичного Збірника Українців Канади, над яким саме працює сенатор Павло Юзик враз з більшим штабом українських науковців.

М. Григор

Зустріч українських жінок в Дітройті

Головні Управи Об'єднання Жінок Ліги Визволення України в Канаді та Об'єднання Жінок Організації Оборони Чотирьох Свобід України в Америці влаштували заходами ОЖ ОЧСУ в Дітройті Зустріч Жінок з нагоди XXI Здвигу Українців Америки й Канади, що відбувся 4 і 5 липня 1970 р. в Дітройті. Зустріч запляновано на суботу 4-го липня для започаткування згаданого Здвигу та мала на меті урочистий характер і рід культу для Жінок Борців і Героїв УПА. Для підкреслення ваги Зустрічі членкині-подруги Відділу ОЖ ОЧСУ в Дітройті підготовили принадні жіночі однострої, в яких подруги вітали гостей і виступали в часі програми. В програмі Зустрічі на першому місці був Апель, присвячений „Жінкам Борцям", започаткований запаленням „вічного вогню", внесенням прапорів та молитвою, яку відмовила Ада Легета в однострою СУМА. Апель перевела мґр Уляна Целевич, голова ОЖ ОЧСУ з Чикаґо, з відповідною промовою. Другу частину програми провадила подруга Іванна Цісик, голова Відділу ОЖ ОЧСУ в Дітройті. Вона заповіла два реферати, які насвітлили ролю української жінки як громадської діячки, патріотки та виховниці родини. Інтересні доповіді виголосили п. Оксана Романишин на тему: „Жінка на передових позиціях у боротьбі за Бога і Україну" та подруга Дарія Рихтицька п. з. „Українська жінка-сторож родинного вогнища". Після доповідей п. Марія Солонинка від Централі ОЖ ЛВУ та п. Уляна Целевич голова ОЖ ОЧСУ відчитали відповідні резолюції, які учасниці Зустрічі прийняли одноголосно. Урочисту Зустріч закрила подруга Іванна Цісик, голова ОЖ ОЧСУ в Дітройті, з подякою для делеґаток і гостей, які прибули на Зустріч. Почім відспівано український національний гимн.

В часі Зустрічі і прийняття влаштованого подругами Відділу ОЖ ОЧСУ в Дітройті, делеґатки з Канади і ЗСА висловлювали признання і подяку за добру організацію Зустрічі, за труди з тим получені та зокрема за корисну працю Відділу на терені Дітройту для добра української спільноти. **(М. М.)**

НА ДОГОДУ КРЕМЛІВСЬКІЙ ВЛАДІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

славного композитора, одного з найбільших знавців і творців української народної пісні. Будуть промови, статті, згадуватимуть його трагічну смерть. А тим часом перший документ про її обставини — повідомлення Тульчинської наросвіти — без отого „революційно-доцільного" підтексту. Цю досадну прогалину Кремль і раніше пробував якось залатати. Тепер же, в зв'язку з ювілеєм, вирішено остаточно „радянізувати" М. Леонтовича, використовуючи бридку породу „самоотверженних малоросів". „Радянізацію" нашого композитора на самих ідейних фактах оперти неможливо. Тож з наказу Кремлю дійсні факти заступлено безглуздими вигадками, „мітотворенням". До таких вигадок належать і нібито „петлюрівсько - денікінське обличчя" вбивці Леонтовича, вигадка, яку підсовує читачам В. Дяченко. Вигадка ця ще й має за мету спростувати чутки, що вбивця був аґентом Тульчинської „чрезвичайки".

Отже, не дійсні факти, не правдивий показ життя і творчости композитора становили мету аранжерів рецензованого видання, а власне викривлення фактів на догоду інтересам кремлівських диктаторів. Скерувавши сюди всю свою увагу, редактори „Музичної України" переочили в книжці цілу низку нісенітниць, як ось: оточення подільського села (Монастирок) волинськими лісами; втеча з Тульчина навесні 1917 року нащадків магната Потоцького (розд. „1917 рік") — тим часом як ці нащадки вибралися з Тульчина ще в минулому столітті, коли їх маєток був сконфіскований царською владою; в цім самім розділі сказано, що в Тульчині було 1917 року багато фабрикантів, — коли всім відомо, що Тульчин — містечко зовсім не промислове. Також зовсім не в згоді з дійсними фактами в розд. „Чутівський оркестр" подано, ніби панотець Ол. Руданський вороже ставився до музичної діяльности Леонтовича.

Несолідність, примітивізм видання визирають також із уміщених при кожному розділі незугарних ілюстрацій.

Українці вільного світу мусять направити кривду, заподіяну цим виданням М. Леонтовичеві, і спромогтися на видання, гідне пам'яті нашого видатного мистця.

Подяка

Отсим почуваюся до обов'язку висловити мою глибоку вдячність та подяку Усім, що поспішили зі словами розради та співчуття в часі моєї недавньої, затяжної недуги та двократного, довшого побуту в лічниці.

Головно в хвилинах післяоперативної кризи та серцевих недомагань, коли здавалося, що вигляди на видужання були мінімальні, близькі та далекі Знайомі, Приятелі, Колеги по фаху, місцеві Громадяни обох віроісповідань, професійні Співпрацівники та близька і дальша Родина — своїм піклуванням, відвідинами та привітами-листами несли слова надії та щирих побажань.

Цією дорогою прохаю всіх Вас прийняти моє покірне та щире спасибі.

Д-р ОЛЕГ Д. СНИЛИК

Успіх Лева Зозулі у Австралії

Добра слава роду не занимає, коли нове його покоління виказує поступ достойний своїх предків. Цю істину підтверджує приклад молодого українця в Австралії, бакалавра, медичних наук і доктора філософії Лева Зозулі.

Дід його по батькові був директором вищої початкової школи на Поділлю. За часів Визвольної боротьби України був провідником повстанської групи. Його захопила московська ЧеКа і розстріляла в числі 15 повстанців, серед яких було 4 жінки. . . Дід по мамі Іван Івасюк був активним учасником політично-національного відродження Кубанської Республіки, а на еміґрації — професором Української Господарської Академії в Подєбрадах ЧСР і автором праці про Кубанщину.

Батько Лева — старшина Української Армії — Ларго Зозуля був учасником збройної боротьби за волю України. На еміґрації закінчив високу освіту в Укр. Госп. Акад. в ЧСР з дипломом інженера лісівництва. Переїхавши на Закарпаття, був учителем державної школи та активним учасником відродження того краю. і — членом Карпатської Січі, що боронила самостійність Карпатської України. Мати Лева — Галя з дому Івасюківна — мисткиня піяністка. Після студій в Празькій музичній консерваторії поділяла зі своїм чоловіком всі труднощі життя та жертвенно й віддано помагала йому в національній праці. Після війни обоє вони еміґрували до Південної Австралії і беруть активну участь в організованому житті української громади.

Їхній син Левко закінчив з відмінним успіхом гімназію в Аделаїді і поступив там в університет, де дістав в 1965 році диплом бакалавра медичних наук. Маючи по мамі музичний талант, одночасно судіював кілька років музику і став добрим скрипалем. Многогранність його здібностей зробила його непересічним шахістом, вдалим фотографом, філателістом та виказала в ньому літературні й публіцистичні здібності.

Але допитлива натура не давала цій молодій людині залишатись замкнуто в одній якійсь з цих галузів уміння чи знання. Його тягло до дальших студій. Родичі сприяли інтенціям сина і для його студій і самостій-

Д-р Лев Зозуля

них дослідів уладили йому з усіма потрібними влаштуваннями оптичних і інших приладів та широкою бібліотекою окрему простору кімнату-лябораторію.

Левко почав працювати над науковою дисертацією про оптичні нерви. Його наполеглива праця на протязі трьох років завершилась двома томами наукової роботи на 320 сторінок тексту і 129 оригінальних світлин з електронного мікроскопу, кожна з спеціяльним поясненням.

Цю працю рецензували три фахові професори і в результаті 6-го травня 1970 р. в авлі університету в Аделаїді по знаменитому захисті праці відбулася промоція на доктора філософії й психології.

Раніше Лев Зозуля дістав запрошення від університету в Канбері взяти участь в Дослідному Інституті Біологічних Наук, під керівництвом відомого в науці проф. Горіча, кол. професора університетів в ЗСА. Він прийняв те запрошення та підписав відповідний контракт, що дає д-рові Левові Зозулі не лише відповідне до його здібностей становище, але й знамените фінансове забезпечення. 27-річний д-р Лев Зозуля починає свою дальшу наукову кар'єру в австралійському англомовному науковому світі. . .

Переїхавши до Канбери, д-р Л. Зозуля вже включився в українське громадське життя, вступив в Українське Історичне Товариство, а, маючи широке поле для освідомлюючої й інформативної чинности між австралійським науковим і політичним світом про українську проблему, вже плянує присвятити свої сили для цієї ідеї його батьків і предків. Щасти йому, Боже!

Антін Купчинський

В Україні відкрили музей творцеві совєтських „супутніків"

Київ. — У місті Житомирі, на затишній вулиці Леваневського, в будиночку, де народився видатний науковець, конструктор ракет Сергій Королів, творець перших совєтських космічних „спутників", відкрито 1-го серпня „Музей С. П. Королів", прізвище якого подається з російського „Корольов". На будинку відслонено таблицю з таким написом: „ В цім будинку 30 листопада 1906 р. народився Сергій Павлович Корольов — видатний учений, академік, конструктор ракетної техніки, двічі герой соціялістичної праці". На відкритті, крім офіційних представників, у тому і з АН СССР, була мати академіка Марія Миколаївна і дочка Наталка. Академік С. Королів загинув кілька років тому під час випробування нового ракетоплану. Совєтська преса, як і в книжкових виданнях, замовчує його національність, але в пресі УССР були поміщені докладні біографічні дані, в тому й документи із середньої школи та з Київської Політехніки, де під рубрикою „національність" рукою С. Королів всюди зазначено: українець. В Музеї Сергія Королів, який створив для Совєтського Союзу перші ракетні двигуни та космічні „супутники", зібрано його особисті речі, книжки, листи, фотознімки з деяких його технічних винаходів, разом 400 експонатів, у тому й моделі планерів, ракет, „супутників", „лунників" та космічних кораблів його винаходу. На відкриття Музею Сергія Королів прийшли маси народу. „Правда" з 2-го серпня повідомляла, що в Житомирі буде встановлений пам'ятник академікові.

НЕ ЗАБУЛИ ПРО ГРОМАДУ

Ню Йорк. — В опублікованих списках жертводавців і платників Національного Датку на Фонд Українського Конгресового Комітету за 1969 р. є в кінці рубрика під назвою „Поза межами Америки". На ній подані лише три прізвища, але вони особливо вимовні. Йдеться про громадян, які хоча перебувають поза межами ЗСА, у зв'язку з військовою службою, вважали за обов'язок вплатити на фонд УККА свої датки. Це: майор американської армії Віктор В. Маркопольський, майор Стефан Домашевський і лайтенант Юрій Степаненко.

Бостон будує нову церкву

Неділя 19 липня 1970 р. запишеться, як гідна уваги дата в життю парохії Христа Царя в Бостоні. В ту неділю в присутності довколишніх священиків: о. Романа Дикого, о. Михайла Курила, о. Омеляна Тимочка і місцевого пароха Всеч. о. Степана Чомка, парохіян та гостей, розкопано землю під будову нової української католицької церкви.

В часі відправи о. Роман Дикий виголосив проповідь, гратулюючи парохові та парохіянам парохії Христа Царя за їхній почин в будові нової церкви.

Парох о. Степан Чомко подякував присутнім за таку численну участь та за жертвенність парохіян, яка вможливила це велике діло.

В часі проповіді о. С. Чомко рішуче висловивсь за окремішність і єдність нашої церкви в цілому світі та замісність нашої церкви під проводом свого патріярха. В своьому зверненні до англомовних гостей отець парох пояснив, що наша церква мусить залишитись українською, бо в противному разі не було б потреби будувати наших церков.

Отець Степан Чомко прибув до Бостону в 1968 р. Після короткого часу здобув довір'я існуючих тоді двох окремих церковних громад, та об'єднав їх в одну нову парохію Христа Царя, при чому втримує добро-сусідські взаємини з уараїнською православною громадою, виявом цього деяка скількість православних братів взяла участь в розкопі землі.

Іван Станчак,
Член церковного комітету

ТЕОДОР ФЕДУСЬ

(Посмертна згадка)

24-го червня ц. р. помер всім добре відомий сл. п. Теодор Федусь.

Народився він в селі Шишківці, повіт Броди, Західня Україна, 21-го лютого 1890 р. По закінченню народної школи, вписується до Торговельної Школи в місті Сараєво, в Боснії.

По закінченню її забрали його до австрійської армії, там він переходить шестимісячний підофіцерський вишкіл. При війську служив три роки; був ранений тричі під Львовом і Перемишлем.

1918 року був він у Львові і там брав участь у бойовому засіданню Українських Старшин, що відбулося в Народному Домі. Наказано йому роззброїти одну поліційну станицю. Після відступу зі Львова поїхав Теодор Федусь до родинного міста Бродів, де зголосився до команди, яку очолював поручник Олексишин. На припоручення поручника організував він хлопців в так звану народню військову поліцію. Але не судилося довго бути в Україні. Вкінці оженився Т. Федусь в Празі — а в 1922 році приїхав він до Америки, де проживала його родина.

Тут він включився в громадське життя, організує Відділ 309 УНС. Зорганізував Укр. Школу, де вчив 3

Бл. п. Теодор Федусь

роки української мови, історії й географії.

До ОДВУ вступив 1929 р. і тоді зорганізував українську школу в Честері. З огляду на те, що він був учасником Великого Зриву 1918 року його часто запрошували з промовами до Бостону, Бридж Порту, Аллентавну, Честеру, Вилмінгтону, Кемдему і Рочестеру. В 1965 році, 12 Відділ ОДВУ, влаштував йому 50-літній ювілей його подружжя та громадської праці.

Здається, що не було такого товариства, до якого Т. Федусь не належав би, бо він був щирим працівником і жертводавцем. Ця коротка згадка нехай буде йому вдякою за все. **І. Х.**

Підраховують скарби світових океанів

Науковець-гідролог М. Ростарчук багато часу провів на борту совєтського корабля „Академік Курчатов", збираючи пробки води в різних місцях різних океанів, а подекуди й пробки дна. За його підрахунками, як і за припущеннями інших науковців, з-поза СССР, у водах всіх океанів і морів нашої пляснети Землі сховані велетенські скарби. Ці скарби — це не затоплені з золотом кораблі, а зміст самої води. У щойно випущеній у Москві „Гідрометеорологічним видавництвом" книжці проф. М. Ростарчука „Над заглибленням романи" сказано: „У водах Світового океану розсіяно 10 мільярдів тонн золота, 4 мільярди тонн урану, 270 мільярдів тонн важкої води. У кожному кубічному кілометрові морської води є близько 150 мільйонів тонн соли, 20 мільйонів тонн маґнію, 40 мільйонів тонн срібла".

Заходи для боротьби з посухою в Україні

Київ. — Місцева преса подавала в липні відомості про будівництва нових зрошувальних систем на території України, де існує постійна загроза посух і пилових бур. Нині великі зрошувальні системи будуються в таких місцевостях, як Кахівка, Очаків, Інгулець, Верхньорогачицьке та ін., між ними декілька систем на Кримському півострові. За пляном, до 1975 р. водна мережа мала б вкрити кругло 400 тис. гектарів території України. Дотепер будували так зв. відкриті поливні системи, коли із збірників воду відводили на поля рівчаками. Український Науково - Дослідний Інститут гідромеліорації випрацював новішу систему штучного зрошування: воду із сховищ будуть передавати підземними трубами до розприскувачів над поверхнею, які творитимуть „штучний дощ". При такій системі випаровується менше води в повітря. Метеорологи передбачають поновні пилові бурі, особливо на південному сході України.

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Дорогого МУЖА, ТАТА й ДІДУСЯ

ІВАНА АНДРІЯОВИЧА

ДЯЧЕНКА

відбулася ЗАУПОКІЙНА ПАНАХИДА, в Православній Катедрі СВЯТОГО ВОЛОДИМИРА в ЧИКАҐО, Ілл, 26-го ЛИПНЯ 1970 року.

Сердечно дякуємо отцю Вілецькому, хорові й всім присутнім за молитви спокою душі Покійного.

ТАНЯ ДЯЧЕНКО — дружина з Родиною

Замість квітів на могилу, я пересилаю на Конгресовий Комітет 50.00 дол. й 25.00 дол. на Катедру Українознавства при Гарвардському Університеті.

„Плянують" долю молоді

Два листи в тій самій справі надруковано в московських „Известиях" з 22 липня: „Мій син Федір, — пише мешканець села Луб'янка Поліського району М. Костюченко, — закінчив восьму клясу. Він дуже хоче вступити до професійно-технічної школи, щоб набути фах токаря або слюсаря. Але здійснитися його мрії перешкоджає ось така обставина. Директор школи не видає свідоцтва про закінчення восьмирічки. Куди я не звертався, нічого не добився. Всюди кажуть: якщо син піде вчитися на тракториста або вступить до сільськогосподарського технікуму, то свідоцтво видадуть. Але який з нього вийде механізатор або зоотехнік, коли ці спеціяльності йому не довподоби."

Другого листа прислала Олександра Круглян з с. Велика Вовнянка Таращанського району. Її синові також не видають свідоцтва про закінчення восьмирічки. Юнак вирішив вступити до технікуму, а в школі його „заплянували" послати до дев'ятої кляси, і без його згоди свідоцтво вже передали до середньої школи.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВП. Д. Т., Міннеаполіс: Дякуємо за переслані матеріяли. Радо використаємо і рахунку виставляти не будемо. УНС і „Свобода" не тільки голосять, але й практикують свій клич: „Лицем до молоді!"

З Чехії наспіла сумна вістка, що 19-го червня 1970 р. в місті Novy Knin, по тяжкій недузі, на 76 році трудолюбивого життя відійшов у Вічність

Д-р МИХАЙЛО ЄЛИїВ

довголітній окружний лікар в Чехії, колишній сотник Українських Січових Стрільців.

ПОХОРОН відбувся 24-го червня 1970 р. в місті Turnove.

Осиротив жінку, доньку, сина, дві сестри, невістку, зятя, четверо внуків.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з Членами Об'єднання Українських Педагогів Америки з Учительськими Громадами, що в суботу, дня 18-го липня 1970 року, в автомобілевій катастрофі відійшла у Вічність

бл. п.
Мгр. МОТРЯ ГРУШКЕВИЧ-БІГУН

член Головної Управи ОУП ЗСА, Референтка Молодих Учителів.

Родині Покійної складає вислови глибокого співчуття, а замість квітів на свіжу могилу складає 25.00 долярів на цілі ОПДЛ

ГОЛОВНА УПРАВА
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ
ПЕДАГОГІВ ЗСА

Ділимося сумною вісткою з Приятелями та Знайомими, що дня 4-го серпня 1970 року, по тяжкій недузі відійшла від нас у Вічність наша Дорога і Незабутня

МАМА і БАБУСЯ

бл. п.
АННА МАНДЗЮК

з дому ДОРОШ.

Народжена в Тисьмениці коло Станиславова.

ПАНАХИДА в четвер, 6-го серпня 1970 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвина в Ірвінґтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН в п'ятницю, 7-го серпня 1970 р. о год. 8:30 рано з похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку при Сенфорд Аве., відтак на Еверґрін цвинтар.

Горем прибиті:

дочки: ЯРОСЛАВА МОНЮК з родиною в Україні
ВОЛОДИМИРА ДІДИК з родиною в Нюарку, Н. Дж.
ЕВГЕНІЯ ФЕДОРОНЧУК з родиною в Нюарку, Н. Дж.
АРЕТА СКЕЛЬСО з родиною в Лонґ Айленд, Н. Й.
сестри: РОЗАЛИНА і ОЛЬГА з родиною в ЗСА.

Ближча і дальша Родина

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та нашими Односельчанами, що дня 5-го липня 1970 р. померла в селі Дорожів в Україні моя Найдорожча

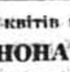
МАМА і БАБУНЯ

КАТЕРИНА МИХАЛЬЦЕВИЧ
з дому ЛУЧКІВ

ПОХОРОН відбувся в рідному селі.

Горем прибиті:

ІВАН — син з дружиною АННОЮ
ОРЕСТ — внук з дружиною НЕОНІЛІЄЮ
РОМАН — внук з дружиною ЕВГЕНІЄЮ

Замість квітів на могилу
бл. п. ЗЕНОНА ПИЩУКА
складають для потребуючих дітей
100.00 дол. — Роман і Марта ГРИЦИН
25.00 дол. — Володимир і Наталка ГРИЦИН

Д-р Христина Ірена Романів — перша українка-юрист у Клівленді

Додатнім явищем є те, що діти наших імігрантів здобувають освіту, а з нею відповідні позиції в американському суспільстві. Кожний рік приносить більше й більше нових професіоналістів з усіх галузей техніки й науки. Зі збільшенням числа наших професіоналістів збільшується питома вартість української громади як етнічної одиниці. Для українства ця вартість подвійна, коли молоді люди свідомі свойого походження і не соромляться його.

Д-р Христина Ірена Романів

До тих, що заслуговують на публічне признання, належить панна Христина Ірена Романів (донька п-ва Ірени і Володимира Романів з Радехова), яка перша з жінок-українок у Клівленді закінчила правничі студії в Клівлендському Стейтовому Університеті і одержала диплом доктора прав.

Малою дівчиною приїхала з батьками до ЗСА і замешкали в Клівленді. У 1963 р. Христина здобуває середню освіту у Парма Сініор Гай Скул з відзначенням і поступає у Кентський Стейтовий Університет, де студіює психологію. В часі вакацій надпрограмово студіює у Гарвардському Університеті і це дає їй можливість закінчити психологічні студії протягом 3-ох років. У 1966 році здобуває ступінь бакалавра (B. A.) у Кент. Стейт. Університеті і влаштовується на працю у дистриктовому федеральному суді у Клівленді. Праця в суді, а радше стичність з законами штовхають її на студії права у Клівленд. Стейт. Університеті. Цього року, 14 червня, панна Христина Ірена Романів формально закінчила правничі студії і здобула звання доктора права.

Д-р Христина Ірена Романів працьовита та поважно трактує життєві проблеми. Плянує спеціялізуватися в галузі права і здобуті професійні знання застосовувати у практичному житті. Активна у студентських і молодіжних організаціях, своїми здобутками приносить честь і славу батькам, родичам, громаді і організаціям, до яких належить. З нагоди одержання диплому доктора права якнайщиріші привіти для панни Христини І. Романів від знайомих, приятелів і рідних та побажання успіхів у майбутньому!

Омелян Макогін

Про Союзівку і про Сурмачівку

Мені тепер на Сурмачівці під Ню Йорком видається сумно, хоч і є що любити і є для чого жити: я говорю до кожної квітки, любуючись нею, до бджіл, до рослин. Та заки розповісти трохи про Сурмачівку, поділюся враженнями з Союзівки, бо вони таки справді незабутні. У четвер 23 липня стояла спека, 90 степенів, але я таки наважився їхати на зелену Союзівку, бо дав обіцянку п-і Зеновії Пиріг, що відвідаю там її Літню Школу.

У забудові „Львів" побачив я справжній земний райочок: 57 чудових дівчаток, як маків квіт, під опікою п-і Зеновії Пиріг і її помічниць, розважаються й навчаються, здорові душею й тілом. Дівчата перебувають там у такому товаристві і в оточенні такої чарівної природи, що я можу заложитись: ні одна з них ніколи не опиниться на вулиці, поміж гіппісів.

Тому, що день був дуже душний, я не зміг взяти показового вулика з бджолами з Сурмачівки, бо мешканцям вулика було б занадто гаряче. Тому взяв із собою шкільну діяграму, на якій зображена ціла пасіка, склад бджоляної родини — матка, трутень, бджілка-робітниця. Півгодини я розповідав дівчаткам про життя, поведінку й користь від бджіл, давав відповіді на запитання школяриків. А потім п-і Пиріг поставила дітей рядочком, і так всі по черзі мали нагоду скуштувати троякого меду: гречаного, липового і конюшинового. Ті діти, що не зіпсуті „кейками" та іншими солодощами з домішками хемії, одноголосно проголосили, що мед із гречаного цвіту на житнім хлібі — це найкращі ласощі! А я ще додав, що це також — найкраще здоров'я. Після цього діти перевдяглись у купелеві строї й плюскались у своїм басейні, наче правдива шкілка рибок, і серце раділо, що вони на Союзівці під такою доброю опікою, серед прекрасної природи.

Зустрілись, як звичайно на Союзівці, знайомі. Меценас М. Турянський та й інші згадували про мою дісту, яку так добре пояснив д-р М. Данилюк у „Свободі" з 5-го лютого. Був це для мене великий гонор. Звичайно, коли б чоловік був здоровий, то не шукав би за полегшею — здоровим не потрібні ліки. Життя найбільше цінить той, хто найбільше перетерпів. Вода найбільше смакує спраглому, весну найбільше любить той, хто найдовше намерзся взимку. Маю я свої клопоти. Хто їх не має? Навіть малі діти їх мають, але вони виявляють їх криком, плачем, галасом, показуючи тим, що з ними не все гаразд.

Старша людина виявляє інакше свої турботи, або й не виявляє їх назовні, але — змагається. Як згадав, сумно тепер на моїй Сурмачівці. Та приходить і інша згадка, й розвеселяє серце. Минулого літа пташки мали пікнік на моїм городі: наїлися соняшників, скільки хотіли, а решту насіння порозкидали. Цього літа ті соняшники виросли на 16 стіп висоти, справжнє чудо, вже приходили і з Клюбу городників їх міряти! Отаке нині на Сурмачівці: кукурудза 12 стіп височени, помідори аж повгинались від тягару, вродили огірки, горох, квасоля. Видко, земля не потребує аж такої дурботи, якої завдають собі фермери. Цієї весни я ще не міг, після осінньої катастрофи з автом, копати городу, тому застелив город сіном, на 8 цалів товщини, в сіні проколов дірки і там посадив зерна насіння. Всі рослини виросли чудово. А там, де спробує виставити голову непроханий бур'ян, я кину на нього ще трохи сіна, та й по бур'яні! „Часник і цибулина — то найкраща медицина", говорили в Старім Краю. Золотисту паннуцибулину, як витягнув із землі, то яж поцілував: плекав і доглядав її, але ж і вона віддячилась, красно виросла.

Не знаю, скільки ще Бог мені дав віку, але буду старатись ще довго жити, бо справ багато і є для чого. Є для чого жити і на Сурмачівці, і на Союзівці.

Мирон Сурмач

НАУКОВА ПРАЦЯ ЯРОСЛАВА ЧЕХУТА

Дітройт — П. Ярослав Чехут закінчив велику науково - дослідну працю англійською мовою, під назво: Soviet Cultural Politics in the Ukraine (1960-1970) and the Emergence of the Society for the Protection of Historical and Cultural Mouments of the Ukrainian SSR. — „Совєська культурна політика в Україні (1960-1970 рр.) і вимоги суспільности зберігати історичні й культурні пам'ятки в Українській ССР". Праця вийде англійською мовою, але автор плянує перекласти її на українську мову, відповідно скоротивши, й опублікувати в одному з українських журналів. У книжці використано сотки совєтських джерел — газет, журналів та ін. періодичних видань.

СПОРТ

Редагує В. Сохан

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ПЕРШОСТІ УСЦАК 1970 Р. ВІДБУДУТЬСЯ В ДІТРОЙТІ

В суботу і неділю, 29-го і 30-го серпня відбудуться на оселі „Діброва" біля Дітройту Легкоатлетичні Першості Української Спортової Централі Америки і Канади на 1970 рік. Ці легкоатлетичні змагання української молоді Америки і Канади будуть присвячені 20-річчю геройської смерти сл. п. ген.-хор. Тараса Чупринки, головного командира Української Повстанської Армії, та 30-літтю існування Українського Конґресового Комітету Америки.

Змагання будуть проведені в трьох вікових групах: юнацтва до 15-го року життя (змагуни народжені після 29-го серпня 1955 року); юнацтва від 15-го до 18-го року життя (змагуни народжені між 29-им серпня 1952-го року і 29-им серпня 1955-го року); дорослих понад 18 років (змагуни народжені перед 29-им серпня 1952-го року).

Учасники візьмуть участь у змаганнях в своїх вікових групах в таких конкуренціях:

Юначки і юнаки до 15 років

Конкуренції: 60 м., 4×60 м., скоки у висоту і в довжінь, мети диском і кулею.

Юначки і юначки від 15 до 18 років

Конкуренції юначок: 60 м., 4×60 м., біг через плітки, скоки у висоту і довжінь, мети диском, ратищем і кулею.

Конкуренції юнаків: 100 м., 4×100 м., 400 м., 800 м., біг через плітки, скоки у висоту ,в довжінь, і з жердиною, мети диском, ратищем і кулею.

Жінки і мужчини понад 18 років

Конкуренція жінок: 100 м., 4×100 м., 400 м., біг через плітки, скоки у висоту і в довжінь, мети диском, ратищем і кулею.

Конкуренції мужчин: 100 м., 4×100 м., 400 м., 4×400 м., 1.500 м., 3.000 м., біг через плітки, скоки у висоту, довжінь, трискок, із жердиною, мети диском, ратищем і кулею.

Учасники, які закінчать змагання в поодиноких конкуренціях на трьох перших місцях одержать золоті, срібні і бронзові медалі, а переможці в клюбовому точкуванні вікових груп одержать мандрівні нагороди.

Зголошення до участи в першостях прийматиме секретар змагань до 21-го серпня ц. р. на адресу:

P. Kushnirchuk
c/o USC Chernyk
3306 E. Davison
Detroit, Mich. 48212

Господарем цьогорічних легкоатлетичних першостей УСЦАК є УСТ „Черник"-Дітройт, провідником змагань інж. Володимир Кізима, а головним суддею С. Маланчук.

— о —

„ЛЕВИ" — СЛОВАЦЬКИЙ СК 3:0

Чикаґо, 22-го липня. — Футболісти „Левів" ,які займають позицію першуна Першої Дивізії весняного сезону зустріли дружину словаків у змаганнях з циклу гор за стейтову чашу ,що її уфундував вже покійний д-р Петро Дж. Піль. Переможець змагань за чашу д-ра Піля, розгри яких відбуваються щорічно ще від 1908 року, вважається рівночасно першуном стейту Іллиной. Таким чемпіоном стейту була теж один раз дружина „Левів" осінню 1956 року.

Перемогою 3:0 над словаками „Леви" закваліфікувались до чергового круга гор за чашу д-ра Піля. Ця зустріч зі словаками була скора і цікава, повна ворітних нагод впродовж півторигодинної гри ,так що оба воротарі мали багато праці. Ворота для „Левів" стріляли: Нога на 24-ій хвилині в горішній правий ріг воріт, Шлапак на 49-ій хвилині головою з подачі Сергія Аріяса, та знову Шлапак на 60-ій хвилині з подачі Бойка з правого крила. Суддював ці змагання добре д-р Міяш Самарджич, серб з Юґославії.

Склад „Левів": Вадим Мишалів, Медина, Еліяшевський, Козій, Іваник, Рамон Аріяс, Ричард Бойко, Нога, Сергій Аріяс, Шлапак, Євген Мишалів і Банах.

УКРАЇНЦІ — ФУТБОЛЬНИМИ СУДДЯМИ В ЧИКАҐО

Чикаґівська Стейтова Ліґа Футбольних Суддів, англійська назва якої „Іллиной Стейт Саккер Реферіс Юніт", об'єднує в своїх рядах 44 членів. Президентом цієї Ліґи є Казимир Круль, а секретарем Елі Корер. Тепер в самому Чикаґо є вісім суддів українців: Ярослав Дикий, Богдан Фостяк, Теодор Ґоляш, Орест Галів, Богдан Левицький, Петро Стецько, Михайло Бойко і Віктор Курпіта.

Петро Головатий

— о —

„СПАРТАНС" — „ТРИЗУБ" 3:1

Філядельфія, 25-го липня. — Свої останні ліґові змагання сезону програли футболісти „Тризуба" з місцевим суперником „Спартанс", але мимо цієї поразки „Тризуб" здобув чемпіонат Американської Футбольної Ліґи 1970 року і цим самим став вже сьомий раз першуном цієї Ліґи.

Змагання були нецікаві, бо чемпіонат „Тризуба" вже був вирішений перед цими змаганнями. Дружина „Спартанс" мала в судді поважного союзника. Хоч були „Спартанс" технічно слабшими, вони вспіли вирівняти рахунок після того, як „Тризуб" вів зі стрілу Мфума. Других воріт для „Тризуба", що їх теж здобув Мфум суддя не признав, хоч були вони стрілені правильно. За це штопер „Тризуба" Трік пописався двома гарними стрілами, але до своїх власних воріт і так він устійнив вислід змагань та перемогу „Спартанс".

Згідно з інформаціями з достовірних джерел, цей сезон може стати останнім сезоном Американської Футбольної Ліґи ,бо після виступлення двох дружин з Ліґи остало ще три дружини і ледви чи зможе Ліґа існувати та продовжувати свою діяльність в такому малому складі. „Тризуб" закінчив цими змаганнями свій 12-ий сезон в Американській Футбольній Лізі, а тепер не знає ще, де буде мати змогу продовжувати свою діяльність в наступному сезоні. Можна однак сподіватися, що „Тризуб", який мав один із найкращих складів, поробить старання, щоб далі змагатися після такого успішного сезону. Так цьогорічна дружина, як і провід, були одними із найкращих, що їх досі мав „Тризуб", тому й залишається побажати йому таких успіхів теж в наступному сезоні.

М. С.

— о —

„ЧЕРНИК" — СП „АРГЕНТИНА" 2:0

Дітройт, 26-го липня. — До цих змагань на оселі „Діброва" 'виступив „Черник" у відмолодженому складі з такими змагунами: С. Мельник, В. Вовк, Ю. Шкудор, два брати Шавронські, Ю. Гальний, В. Ощудляк, Т. Рапецький, Б. Савка, Олійник, В. Гнатюк, Ю. Дацків, С. Рапецький, Стасик і Крупяк. Ця відмолоджена дружина „Черника" виграла вже треті змагання, а програла тільки одні з рахунком 0:4 із лідером ліґи „Спорт Клюбом". На вирізнення за гру в цій зустрічі заслужили: працьовитий Гнатюк, скорий Шкудор, Т. Рапецький і Дацків.

Дружина „Черника" опанувала грище від початку змагань і обстрілювала ворота арґентинців, яких боронив завзято добрий воротар. Перша півгра закінчилася безворітним вислідом. Щойно в другій півгрі, коли менажер „Черника" післав до гри колишніх юнаків Ощудляка, Дацкова, Гнатюка і Рапецького дружина „Черника" почала наступати із помітним молодечим запалом. На 68-ій хвилині Дацків післав м'яч до сітки арґентинців ударом головою, а сім хвилин пізніше, піднесені на дусі черниківці закріпили перемогу другими воротами зі стрілу Т. Рапецького.

В. Г.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 8-го СЕРПНЯ 1970 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Володимира — 130 Відд. о год. 8-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Схід 7-ма вул. Проситься чл. прибути. — О. Стешин, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6409. Наомі лікує хвору дитину

...URSE NAOMI RISKS DEATH FROM ANGRY BATUSI SPEARS, AS SHE EXPERTLY FORCES ARTIFICIAL RESPIRATION THROUGH THE BATUSI INFANT'S STRANGLED THROAT
KEEP AT IT, NAOMI! WHILE YOU MAKE IT BREATHE, THERE'S HOPE!
GOBLO, MAMBO! WHY YOU LET TARZAN'S WOMAN BLOW EVIL SPIRITS INTO BATUSI CHILD?
QUIET! I ALREADY TELL TARZAN IF BABY DIE WE KILL HIS WOMAN... AND TARZAN! BUT BABY NOT DEAD YET!

Медсестра Наомі рискує смерть від гнівних списів батузів, коли вона фахово насилу втискає штучний віддих через стиснене горло дитини батузів.

Витривай при цьому, Наомі! Поки ти досягаєш того, щоб вона віддихала, є ще надія!

До біса, Мамбо! Чому ти дозволяєш, щоб жінка Тарза на вдихувала злого духа в дитину батузів?

Тихо! Я вже сказав Тарзанові — коли помре дитина, ми вб'ємо його жінку — і Тарзана! Але дитина ще не вмерла!